

ZGODOVINA SOCIALNE PSIHLOGIJE

-Soc. psih se vse do 19.st. razvija pod skupno psih.,ki ima dolgo preteklost. Že Aristotel je govoril o človeku kot o družbeni živali; v razsvetljenstvu so razmišljali o odnosu pos. do družbe...Šele v 19.st. se razvijejo prvi nastavki soc.psih.

-Prvi avtor,ki poskušal osamosvojiti psih. od filozofije je bil HERBERT,ki je bil prepričan,da je človek **socialno-kulturno bitje**,ne živi sam in je pozival k nujnosti kulturno-primerjalnih raziskav. Ta njegov poziv je vplival na nastanek psih. ljudstev v 19.st..Herbert je v svojih izrazih vpeljal vse temeljne pojme sodobne soc.psih.=soc. vloga, status, identiteta, soc.jaz, socializacija, referenčna skupina,...Manjkal mu je le pojem soc. interakcije, zato je svoje teorije izvajal iz pos. in ne iz odnosov med njimi.

-Nekateri avtorji (npr.ALLPORT) pa vidijo začetnika soc.psih. v A.COMTU,vendar pa v njegovem sistemu znanosti najdemo biologijo, sociologijo in moralne vede. Comte je psihologijo podredil naravoslovju.

-Psihologija ljudstva:HEGEL:različen jezik,kultura==)različen pogled na svet
HERDES,HUMBOLAT:njuna ideja o jezikovnem relativizmu kultur,
poudarjata,da razlike v jezikih določajo razlike v kulturi in v ljudeh
samih

I.1859 Humbaltova učenca Lazarus in Steinal ustanovita prvi časopis-*ČAS ZA PSIHLOGIJO LJUDSTEV IN JEZIKOSLOVJE*, kjer te teze tudi objavljajo. Prva sta se dokopala do pojma , ki ustreza sedanji socialni interakciji.

-WUNDT-začetnik znanstvene psih.,ima odklonilno stališče do do soc.psih. in želi oblikovati občo psih..Tako,da se ukvarja s psih.ljudstev.Loči med:

- OBČO PSIH.-ki je empirična veda,ki naj se zgleduje po naravoslovju
- PSIH.LJUDSTEV-ukvarja se s človekom kot članom neke družbe ali kulture,
družbena veda

VPLIV AMERIŠKEGA PRAGMATIZMA NA RAZVOJ SOCIALNE PSIHLOGIJE

Zaradi Wundetovega nasprotovanja se je prava soc.psih. razvila v ZDA in ne v Evropi.

1.FAZA

W.JAMES = velja za začetnika ameriške psihologije,zlasti z delom PRINCIPI PSIHLOGIJE
Zanimal ga je soc. kontekst. Pomemben pojem sebstvo-self, ki ga razume kot razširjeni jaz. Sebstvo po Jamesu zajema vse, kar osebno pripada posam.(vse, čemur reče: to je moje).Posam. ima lahko več selfov, ker pripada različnim pomembnim skupinam.

H.COOLEY = v soc.psih. je uvedel pojem primarna skupina. Posam. je stalno povezan z družbo, vendar tako, da ohranja samosvojo realnost. Posam. in družba se razvijata vzporedno=soc.jaz in družba sta dvojčka. Self nastane tako, da po ponotranji stališča drugih-SIGNIFIKANTNI DRUGI(starši,avtoriteta)! Tako človekov Jaz odsva v sebi soljudi.Za razvoj ljudi je najpomembnejša primarna/referenčna skupina.

G.H.MEAD = je dalje razvil Cooleyevo zamisel o soc.naravi jaza in ločil v soc.jazu tri osnove

- MENE(Me)==)soc.identiteta, ogledalni jaz, self; ponotranjeno stališče
drugih do nas
- JAZ(I)==)osebna identiteta; izvor spontanih nezavednih dejavnikov
- MIND(Refleksivno mišljenje)==)refleksija posam. o odnosih med
Jazom in menoj

Vse to pomeni, da je posam. zmožen miselno nadzorovati svoj položaj in svojo vlogo v družbi==>SIMBOLIČNI INTERAKCIONIZEM.Ljudje se naučimo postaviti v vlogo drugega; Mead temu pravi proces igranja vlog drugega. Otrokova igra, ki jo smatra za pomembno dejavnost; njegovo vživljanje v vlogo drugega, deli na:-PLAY-igra menjave vlog
-GAME-kolektivna gra, ki zahteva upoštevanje skupnih pravil

2.FAZA

Nadaljni razvoj soc.psih v ZDA je krenil po poti empirizma. Soc.psih se je preusmerila iz problemsko zastavljene psihologije k praktičnim nalogam.L.1908 sta izšli prvi soc.psih. knjigi.

E.A.ROSS = se je ukvarjal s pojmom *socialne kontrole*, za ohranitev obstoječega državnega reda, za ohranitev državnega miru. Njegova knjiga je imela uporabno moč kot znanstvena pomoč pri ohranjanju kontrole in dominacije nad etničnimi manjšinami, delavskim razredom. Rossovo geslo je bilo: ne spreminjati razmer, temveč spreminjati načine vedenja ljudi, tako, da se bodo prostovoljno podredili družbenim odnosom v ZDA:Prav to prilagajanje množic emigrantov, ki jih je bilo takrat ogromno, je bila naloga soc.psih. tistega časa==>) služila naj bi *resocializaciji nove delovne sile*. Rossa je v analizi soc. konflikta zanimala predvsem stopnja konfliktnosti, kot pa vsebina konfliktnosti...

W.MACDOUGALL = izraža podobne namene kot Ross. Njegova knjiga se je oprla na teorijo o *prirojenih instinktih* (nagonih) človeka. Menil je, da instinkti v celoti določajo potek soc. življenja ljudi, le da so pri vsakem posam. na poseben način povezani med seboj- nekateri se okrepijo, nekateri zamrejo. Instinkti ženejo v določen tip soc. vedenja, ter dajejo posam. relativno konsistentnost v mišljenju in stabilnost v vedenju. Vloga MacDouglllove knjige je podobna Rossovi- zmanjšanje naraščajočih konfliktov in napetosti v ameriški družbi, s pravilno prevzgojo-z rekombiniranjem instinktov.

THOMAS = tretji pomembni začetnik empirične soc. psih. v ZDA se je ukvarjal s problemi integracije etničnih manjšin v am družbi.V soc.psih. uvede pojem *stališč*, ki ga je skušal tudi izmeriti. Začel je z raziskavami skupinske psih., kar je kasneje nadaljeval Kurt Lewin.

3.FAZA

K.LEWIN = prvi vidnejši soc.psiholog, ki je ob izbruhu nacizma prišel iz Evrope v ZDA in se tu l.1935 posvetil soc.psih. Opazno je predvsem njegovo dolgoletno ukvarjanje z likovno psihologijo, saj je svoj soc.psih. pojem *SOCIALNO POLJE* razumel kot skupinski psih. lik, ki kot celota vpliva na vedenje posam. v družbi.Zaslovel je z raziskavami o **avtoritarnem in demokratskem vodenju** skupin in o konformnosti s skupino==>)kritična teorija družbe. Uvedel je nov metodološki pristop - namesto laboratorijskega eksperimenta je uvedel akcijski eksperiment.

V Evropi sta bili dve pomembni smeri, ki sta vplivali na razvoj soc.psih.:

#PSIHOLOGIJA MNOŽIC = sprva je merila na iracionalnost množice, začetnik je G.Le Bonn, ki l.1895 izda knjigo"PSIHOLOGIJA MNOŽIC".Množico definira kot primitivno duhovno-mentalno enotnost velikega števila posam. V množici se individualne razlike zmanjšujejo prevladuje moč sugestije in slepo posnemanje drugih; skupnost se povrne v čas prahord; duša množic teži k nasilju.

#PSIHOANALIZA = Sigmund Freud-znana je njegova teorija o razvoju gonske strukture. Psihoanaliza je v psih. vnesla tezo o nujni konfliktnosti človeka. Po Freudu obstajajo 3 deli osebnosti:

- JAZ -zavest
- ONO -izvor seksualnosti in gonov smrti
- NADJAZ -ponotranjene družbene norme

Ta notranja dinamika je konfliktna, psih. analiza je pripeljala do tega, da moramo te konflikte razumeti. Freud kritizira Le Bona, saj je ta zanemaril vlogo vodij v množici.

Pomembna soc.psih. sta tudi:

#F.H.ALLPORT - soc.psih. je opredelil kot znanost, ki razlikuje odnose med *socialnimi dražljaji* in *opaženim reagiranjem* posam. na te dražljaje. Vlogo soc. konteksta v vedenju posam. je skrčil na izvor soc. dražljajev, ki se od fizičnih ne razlikujejo.

#B.F.SKINNER - na človekovo soc. življenje sklepamo iz opazovanja živalskega vedenja (etologija), ker splošni princip vedenja ostanejo isti za višje oblike živih organizmov.